

Hafta Sonu Kaçamağı

Mustafa YILDIZ / Müsteşarlık Özel Kalem Müdürü

Şehirler insana menşeyini unutturan mekânlardır. Tekerleklerin üzerinde döndüğü asfalt, yollara döşenen kaldırımlar, ayaklarımızı yerden yükseklere çıkardıkça değerlenen apartmanlar bizi bizden almak içindir. Toprak yok oldukça kent değerli hale gelir. Rüyalarımızı süsleyen şehirler ayakkabılarımızı çamurdan uzak tuttuğu için daha bir güzel görünür güzümüz.

Şehirler insana fitratını unutturan alanlardır. İnsani özelliklerinizi yitirdikçe şehirli olursunuz. Gülüşünüz görev gereğidir. İyilikler kural gereği. Samimiyetsizlik nehrinde dolaşırsınız koridorları adımlarken. Kapısını kapatıp çıktığınız odada kalanlardan emin olamazsınız. Sırtınız kalın olmalı şehirde yaşamak için.

Yüzünüz sözlere dayanıklı olmalı. Kızarmamalı kolayca iki lafla. Selam bile Allah'ın olmaktan çıkmıştır şehirlerde. Güvenmemek esastır selam verene. Her davranışın bir nedeni olmalıdır. Fedakarlık enayilikle eşanlamlı kullanılır. İkiyüzlülük, ihtiras, sonsuz mal ve iktidar hırsı, kendini beğenmişlik, kendini beğendirme, mala tapınma, makama boyun eğme, zahmet çekmeden kazanma, kıskançlık, sabırsızlık, kusur arama, bencillik, boş konuşmak,

çocuklar için yaşama, çocuklarıyla övünme şehirlinin amalindendir. Ter sevilmez. Kokusu yok edilmek için uğraşılır ortamlardan. Alinteri hiç makbul değildir. Hünerli kişi terini akıtmadan gemisini yürütendir. Nasır varsa ellerde saklanmalıdır zinhar. Elbisenizdeki renk uyumu gönlünüzdeki ahenkten önemlidir. Çokbilmişlik ağızları açık bırakır hayret nidalarından. Tatminsizlik can damarındır şehirlilerin. Arzular şaha kalkmış küheylan, yeleleri savrulan, ağzından köpükler sıçrayan.

Şehirden kaçmak güzeldir bu yüzden. Memlekete gidiyorum sözü boşuna dökülmez dudaklardan. Ait olunan yerdir memleket. Ana kucağıdır, baba ocağıdır. Şehirden uzaklaşınca insan kendini bulur. Gece nin karanlığını görmeye başlarsınız, göğün yıldızını, ayını bıraktığınız yerde görürsünüz. Güneş kravatın sıkıdığı boynunuza şehirden uzaklaşınca sarılmaya başlar. Yağmurdan kaçmazsınız artık. Sırılsıklam âşik olursunuz saçlarınızdan aşağı süzülen damlalarla birlikte.

Şehrin ışıkları ardınızda kaldıkça, yahut binaların boyu kısalıkça kendinize biraz daha yaklaşırsınız. Bu yüzden güzeldir uzaklaşmak şehirden. Dostlarla planlanan hafta

sonu kaçamakları gözlerde tüter her zaman. Şehri aldatmak ve bırakmak bütün hoyratlığıyla olduğu yere yığılmış bir şekilde, intikam almak gibidir güzellikler adına.

Böyle bir haftasonu işte. Tekerlekler şehirden kurtarmak için bizi Ankara'nın batısına doğru dönmekte. Sonbaharın geldiği belli oldu işte. Otlar kabuğuna çekilmiş, bozkır çıkıvermiş cascavlak. Ankara ovasının kavun karpuzu yol kenarlarına düşmüş işte.

Yüzü güneşten kavrulmuş, bağırının yangını yüzüne düşmüş çiftçiler rızıklarını beklemekteler. Bozkır geride kalıp Karadenizin nemli rüzgarlarının doruklarını okşadığı dağlarda çam ağaçları solgun bir yeşile bürünmüştür. Tek tük geniş yapraklı ağaçların yapraklarında renk cümbüşü yeşilin tek düzeliğini bozmakta.

Sonbahar nedense sevilmez. Belki ölümle anılmasıdır sonbaharı insanlardan soğutan. Edebiyatçıların dilinde, yaşlıların gözünde, ressamların fırçasında rengini kaybetmiş yeşil, ağaca veda eden yaprak, üzerinde karınca misali insanların terk ettiği toprak ölüm işaretleridir. Yahya Kemal'in mısraları anlattıklarımın özetidir:

“Fani ömür biter, bir uzun sonbahar olur.

Yaprak, çiçek ve kuş dağılır, târûmar olur.

Mevsim boyunca kendini hissettirir vedâ;

Artık bu dağdağayla uğuldar deniz ve dağ.

Yazdan kalan ne varsa olurken haşır neşir;

Günler hazinleşir, geceler uhrevileşir;

Teşrinlerin bu hüznü geçer ta iliklere.

Anlar ki, yolcu, yol görünür serviliklere.”

Oysa düşünce ufuklarını açan mevsimdir hazan. Hasadın kaldındığı, yaz yorgunluğunun yerini hüznle karışık bir dinginliğe bıraktığı dönemdir. Renklerin cümbüşünü hayatın ahengine, yaprakların vedasını diriliş için yol açmaya da benzetebilirsiniz. İliklere teşrinlerin hüznünü değil de, eylül rüzgarlarının serinliğini işletebilirsiniz. “Bütün bir varlık değişerek, renkten renge girerek kimi fısıltıyla, kimi sesini karşı tepelerde çınlatarak o ezeli şarkısını söylüyor.

Yeşilin arasından bir turuncu beliriyor, kıyısından uçuk bir sarı yukarılara doğru... Sonra bir anda kızıla çalıyor yamaçlar; toprak ve ağaçlar. Turuncu, yeşil, mor, kahverengi, sarı, gök mavisinin içine doğru karışıp gidiyor. Sonbahar da bir bahardır, ilkbaharın ikincisi...”

Yedigöllerde sonbaharın bu karmaşık duygulara yol açan büyüğü atmosferini seyretmek için yollardayız. Nice yol kazasına tanık olduğum Mengen kavşağından Zonguldak istikametine döndüğümde benzinliğin önünde bastonuna dayanmış ihtiyar amcanın el kaldırdığını görünce durdum. Mengen’e gidiyormuş, Necip Fazıl’ın deyimiyle yılların gözyaşı olup da yanaklarından aktığı yaşlı adam. Seksenyedi yaşındaymış. Hemen yan taraftaki Adaköy’denmiş.

“Hanım öleli dört yıl oldu. Zor yalnız yaşamak. Sabahleyin kimsenin olmadığı evde uyanmak. Bazen günboyu kimse çalmaz kapıyı. Zaman zaman köy imamı geliyor yemek yapmaya. Aslında ben de yemek yaparım. Kaymakamlıktan kömürümü verdiler. Başta yakmasını beceremedim. Şimdi oduna göre kolaylık oldu benim için. En zahmetlisi bulaşık. Konu komşu bazen temizliyor etrafı.”

Sesi yılların yorgunluğunu silkeleyip atmaya çalışan bir feryat gibi çıkıyordu. Yöresel şivenin etkisiyle bazı kelimelerini anlamasak da bütün ihtiyarlardaki anlatma coşkusunun etkisinde dinledik amcağı.

“Hayırdır böyle nereye gidiyorsun?” diye sordum.

“Dayım var Mengen’de Yaşı doksanları geçmiş. Kimsesiz bir gazi. Yıllarca savaş meydanlarında kaldı. Ayda bir

onun evini temizlemeye gidiyorum. Elden geldiğince ihtiyaçlarını gidiyorum”

Eşimle göz göze geliyoruz. Donup kalıyoruz. Hey gidi koca Anadolu. Ne insanlar yetiştirmişsin, cefa süzgecinde geçirip kemal doruklarına yükselterek. Neredeyse eli ayağı tutmayan adamdan kendinden aciz durumda olana yardımcı yetiştiren ruh var mı acaba ortalıkta hala. Yaptığı işin büyüklüğünün farkında olmayıp mecrasında akan suyun olağanlığı içerisinde hikayesini anlatan kişiler dolaşır mı sokaklarında acaba?

“Siz nerden gelip nereye gidiyorsunuz” diye sordu amca sohbetin devamını sağlamak için. “Buranın kaymakamıydım on sene kadar önce” deyince yine aynı doğallıkla devam etti:

“Geçen ay dayıma giderken siyah bir araba durdu yanımda. Vali beymiş. Mengene kadar yapılmakta olan yolu kontrol etmek için gidiyormuş. Birlikte bakalım deyip aldı beni arabasına. Bir miktar harçlık da verdi Mengen’de ayrılırken.”

Avni mahlasıyla şiirlerini yazan Fatih Sultan Mehmet’e atfedilen şiir geliyor aklıma: Hiç kimse yok kimsesiz / Herkesin var bir kimsesi/Ben bugün kimsesiz kaldım/Ey kimsesizler kimsesi.

Yirmi kilometrelik yol uzuyor sanki. Heyecan kaplıyor bizi. Sultan Murat’a sırtını keseleten Yaratana şükreden Habib Baba var sanki arabada. Sonbahar gezisi ibretlik bir hikayenin satırlarına dönüşüveriyor. Bir sessizlik doluyor sanki arabanın içine. Konuşmak istemiyoruz artık. Mengen’in içinden geçerek tek katlı bir evin kapısında noktalıyoruz amcayla yoldaşlığımızı.

Şehirler mevsimleri öldüren mekânlardır. Her günün birbirinden farklı olduğunu anlamak için şehri aldatma fırsatlarını kaçırmamak gerekir.

